

V stenách ALPSKÝCH ŠTÍTŮV

II.

HISTÓRIA PÍSANÁ SKOBAMI

Vstávali sme neskoro, a keby sa nehlásili naše žalúdky, boli by sme sladko ležali aj do obeda. Hlad bol však nástojčivý, už niekoľko dní sme jedli len úchytom, ba po návrate s Auguille de Roc sme ani nevečerali.

Nuž ide sa variť!

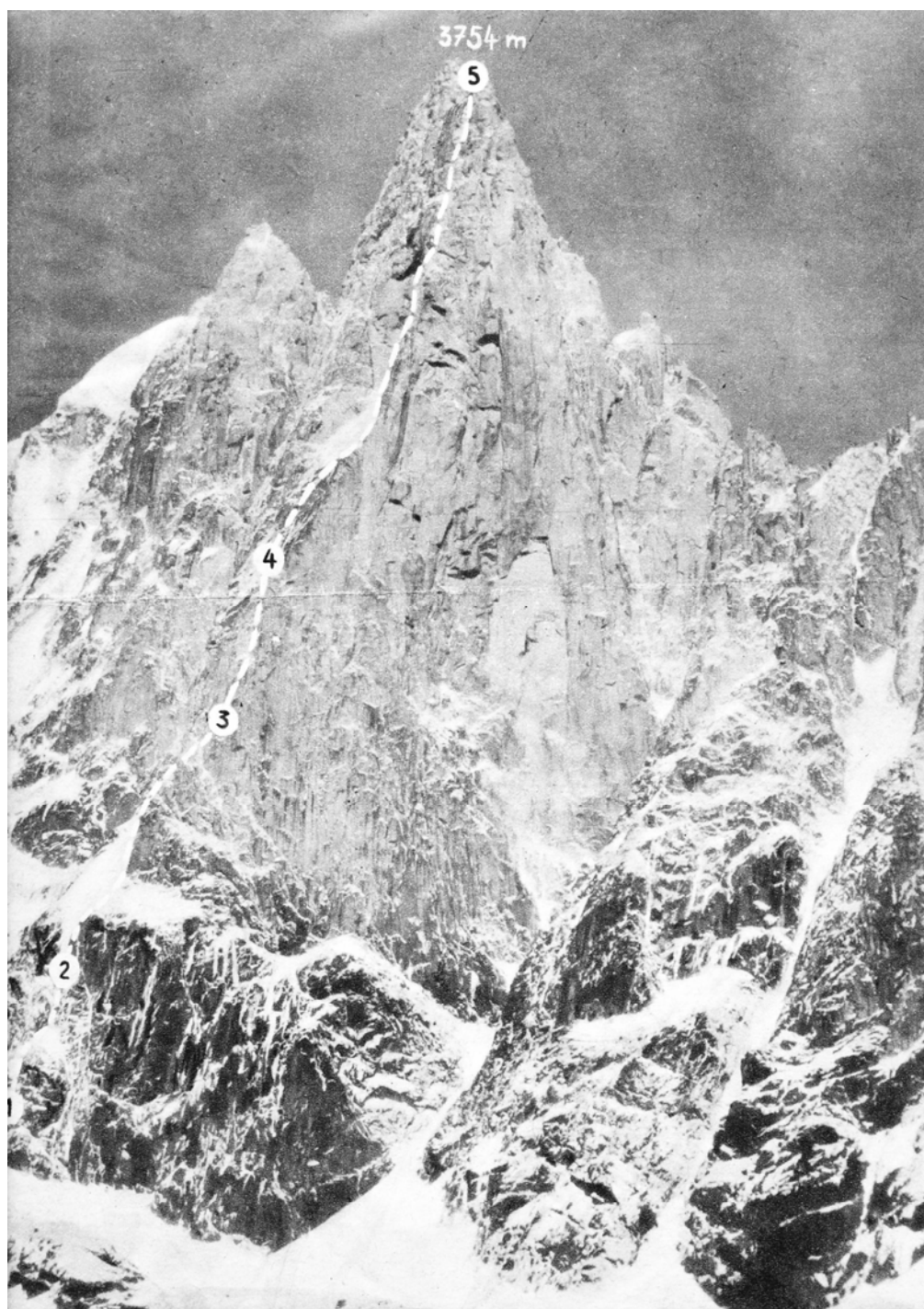
Varili a jedli sme takmer celý deň. Počasie nám žičilo, boli sme ako ihravé deti, nadchýnajúce sa krásou bielych a ružových rododendronov, ktorými kvitla lúka pod naším stanom. Na Petit Dru sme pozreli len sem-tam, po očku, vždy s nemou otázkou: Zmizne sneh zo skál?

Na druhý deň ráno — bolo to 7. júla — sme sa začali pripravovať. Ihravá včerajšia pohoda ustúpila. Pred nami stál štíhly alpský štít, pyšný a neprístupný, vyzývavý a krásny. Štít, ku ktorému sa viaže dráma prvolezca,

dráma hrdého dobyvateľa hôr. Tri cesty vedú k jeho ostrému vrcholu, volíme neschodnú a ťažkú cestu severnou stenou. Pred štyrmi rokmi sa ju pokúsili zdolať štyria československí horolezci vedení Radovanom Kuchařom, ale po tristometrovom výstupe museli sa pre zlé lezecké podmienky vrátiť.

Bude k nám severná stena Petit Dru láskavejšia? Keď vydrží počasie...

Nepredpovedajme. Od roku 1935, keď francúzski horolezci P. Allain a R. Leininger premohli ako prví severnú stenu Petit Dru, stroskotala na jej kamenných platniach veľa

Severná stena Petit Dru s vyznačením našej cesty.

nádejí. Zdolali ju len najzdatnejší. A my? Uvidíme...

Dokončili sme prípravu. Dosýta sme sa najedli a večer sme sa pustili cez ľadovec Meer de Glace k morénom veže Dru. Tam sme sa usadili, kalórie stratené prechodom cez ľadovec dopĺňujeme polievkou a čajom. Potom rýchlo do spacích vakov — budiček o druhej ráno!

xxx

Zaspali sme. Strata hodiny nás zo začiatku mrzí. Ponáhľame sa s balením a o piatej sme už pod stenou. Rozdeľujeme materiál, naväzujeme sa a — vykročíme. Pred nami stojí v rannom šerosvite osemsto metrov vysoká severná stena Petit Dru. Radovan vpredu, ja za nim. Prechádzame cez rozlámaný ľadový žľab a spodný pás snehov až k sérii puklín a komínov. Lezieme pomerne rýchlo veľkým pilierom, ktorý sa zrazu končí v hladkej kolmej stene.

Striedame sa vo vedení. Radovan je akýsi mlčanlivejší. Našu cestu značia, tak ako iným pred nami, skoby. Radovan poznáva svoje, vtlačené do skaly roku 1956. Vtedy musel ustúpiť. A vôbec, keď natrafí na skobu, nedá ti, aby si sa aspoň na chvíľu nezamyslel. Kto ju vtíkal, čo znamenala, postup či ústup? Slučky rozožraté dažďami a nepohodou hovoria viacej o ústupoch. Ale či nie je dôležité vedieť včas ustúpiť?

Alpská skala je jednoliatejšia a poskytuje oveľa menej záchytovej a stupov ako napríklad skala tatranská. Mohutné platne skál sú popretínané menšími a väčšími štrbinami. Využívame túto jedinou možnosť lezenia ako najlepšie vieme. Ponáhľame sa, pred nami je ešte veľa ťažkých a nebezpečných miest. Vôbec, v skalách sa treba vždy ponáhľať. Odpočívaj potom, keď už máš ťažkosti za sebou.

— Tak a tu je naša posledná skoba. Do Lambertovej štrbiny som sa už nedostal! — vraví mi oveľa živšie Radovan. Zrejme ho ten ústup mrzel. Teraz, keď už je pred nami len nedobytná časť steny, oživa.

— Dáme sa do toho? — otázka znie viacej

ako dobre mienená výzva. Dobré, však, položiť ju treba. O niekoľko metrov vyššie už nebude možné povedať: nie. Na to, pravda, ani nemyslíme. Rozhodli sme sa, veríme si.

Radovan mi na chvíľu zmizol za skalným rebrom a zastal na exponovanej lávke širokej takých pätnásť centimetrov. Keď som sa vyhúpol na rebro, stál tam pritisnutý ku skale.

— Priprav sa, možno fotografovať!

Snímka je dobrá vec, ale možno riskovať? Keď budem fotografovať, nemôžem ísť a to znamená, že Radovan musí prejsť lávkou až k Lambertovej štrbine, že musí prekonať jej prvé metre bez toho, aby cítil za sebou pomocnú ruku priateľa.

Lávkou prešiel oporne a pomaly. Ja som sa posadil na skalné rebro ako na koňa.

— Povoľuj dobre lano, začínam liezť!

Radovan je naozajstný majster v lezení štrbinami. Lezie hore rozpoštenou platňou ako veľký pavúk. Po šiestich metroch zastane a volá:

— Stojím pevne, fotografuji!

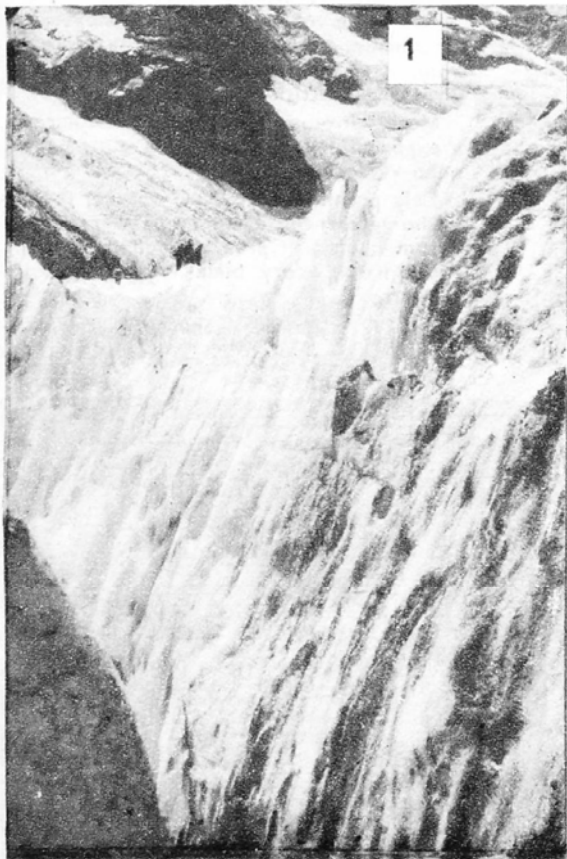
Och, aké mnohознаčné je slovo: pevne!

Znova a znova si uvedomujem, že fotografovanie v stene nie je nijaký špás.

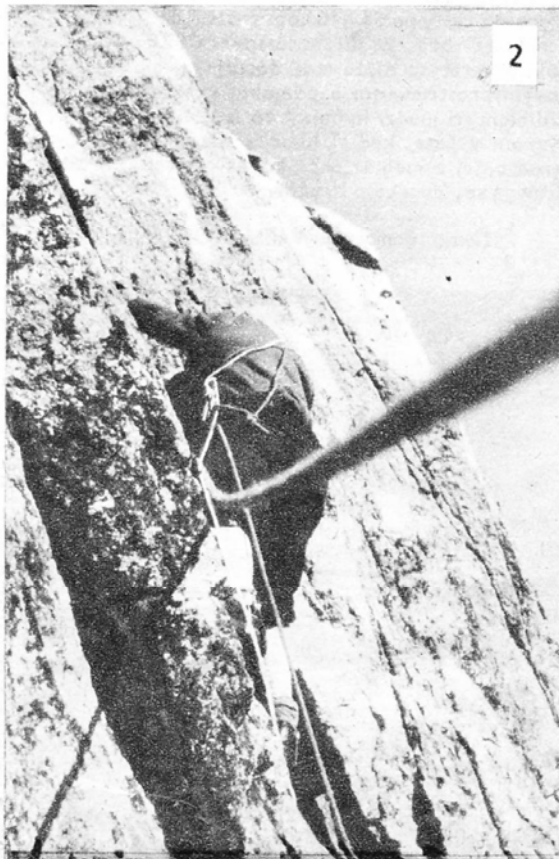
— Hotovo! — kričím hore a priťahujem lano. Lambertova štrbina nás priamo fascinuje. Prekvapí nás ešte jedným previsom, prinúti ešte sústredenejšie premýšľať o každom pohybe. Zisťujeme, že by sa nám zišli mačky, to však znamená rozbaľovať plecniaky. No tento prepych si nemôžeme teraz dovoliť. Treba teda počítať oveľa intenzívnejšie s nebezpečenstvom, akým sú naše gumou podražené baganče na zľadovate-nom povrchu platní...

Konečne sme na prostrednom veľkom snehovom poli. Jeme, prebafujeme plecniaky, fotografuje. Čakajú nás najťažšie úseky. Štrbina za štrbinou, jedna neschodnejšia ako druhá. Lezeme. Ruky mám načisto skrvavené. Celá technika nášho lezenia je vlastne v tom, čo najlepšie vzpriechť ruku a nohu v štrbine. Čím viac to bolí, tým si istejší, tým pevnejší tlak vyvíjaš.

Štrbiny sú rôzne, úzke i široké. Do niekto-

Ideme. Pod nami v hĺbke trhliny ľadovca Meer de Glace.

V objatí skál.

rej ledva vtlačíš dlaň a špičku chodidla, do druhej sa vmestíš celý. Jednu z tých širších prelízel Radovan prvý a ja som sa v polohe skrčenca vysúval za ním, vždy vyššie a vyššie. Po chvíli som zistil, že som zaseknutý medzi skalou, vklínený tak, že sa nemôžem ani poriadne nadýchnuť.

— Čo je s tebou? — kričí netrpelivo Radovan.

— Nemôžem sa pohnúť. Nejde to ani hore ani dolu!

— Aspoň nevypadneš! — smeje sa.

Premáham pocit, ktorý sa ma mimovoľne zmocnil, pocit nemohúcnosti. Poznáte ho iste veľmi dobre, je nepríjemný, najmä v sne. Na čelo mi vystupujú kvapky studeného potu.

— Počuj, Zdeno, — volá ma zase Radovan, — daj si plecniak hore na hlavu!

— To som už urobil pred chvíľou! — odpovedám nasrdeno.

— Dobré. A teraz si poriadne vydýchni a snaž sa v tom okamihu vysunúť. Ide to?

— Počkaj, skúsím.

Možno to bol len jeden, možno, že aj celé dva centimetre. Najdôležitejšie bolo, že som sa pohol.

— Ide! — kričím oveľa radostnejšie, ako chcem. — Ide!

— No vidíš, a ty si tu chcel zrejme letovať. Nuž čo, miesto ani nie je zlé. Škoda len, že výhľad nie je najlepši.

— Ty sa mi vysmievaš? No počkaj!

— Kdežeby! Koniec koncov čomu? Keby si sa bol vklínil ešte lepšie, bol by som počkal, kým schudneš.

Smejem sa nad vlastnými, nie najlepšimi vyhládkami a odpovedám mu pri výdychoch. Aké je krásne mať priateľa! Azda nikde inde to tak neprecítite ako tu v skalách. Keby si ľudia na celom svete vedeli takto pomáhať! Srdce mi zalieva zvláštny pocit. Chcel by som Radovanovi povedať dáke milé srdečné slovo a namiesto toho, len čo vystrčím zo štrbiny hlavu, vykriknem:

— Potvora, ty chceš, aby som schudol? No počkaj, schudneš ty!

Zrejme neberie moje vyhrážky vážne, i keď som vlastne, za normálnych okolností,

aj napriek zreteľnej zhode mien, kuchárom ja. Neberie ma vážne už preto, lebo by mu bolo naozaj ťažko chudnúť, je samá šfacha. Aby si ma však udobril, vopchá mi do úst kus čokolády a ja, či chcem alebo nie, musím mlčať.

Lezieme ďalej. Zase lávky a previslé bloky kameňa. Všetko to drží spolu, napriek všetkým zákonom statiky. Človek lezie hore a cíti, že to môže každú chvíľu zletieť. Nezletelo.

Som smädny. Zrejme sa prejavuje nervové vypätie prežitie v štrbine. Žiada sa mi čo i len kvapka vody, vidí sa mi, ako keby som nebol pil niekoľko dní.

— Radan, som strašne smädny...

Radovan je nado mnou, má väčší rozhľad, a preto ma jeho odpoveď ani neprekvapuje.

— Čoskoro sa napiješ, možno aj viac, ako je zdravé!

A naozaj, len čo sme sa presunuli trochu doprava, prihlásili sa potôčky ľadovej vody. Tiekli dolu štrbinami, zo štrbín do našich rukávov a dolu až do topánok. Bola to voda z plošín a látok pod vrcholom. Napili sme sa jej naozaj do chuti. Hore slnko zrejme riadne prihrieva, keď je jej tak hodne.

A naozaj. Na vrchole, vo výške 3734 metrov, privítali nás slnečné lúče.

Program nášho pobytu na Petit Dru je jednoduchý a krátky. Predovšetkým sa riadne poobzeráme okolo seba, urobíme niekoľko záberov, zajeme čosi a to všetko za ten čas, kým slniečko aspoň zhruba vysuší našu premočenú cdedzu. Berieme si na pamiatku niekoľko křišťálov kremeňa a kývame športovému lietadlu, ktoré hučí nad našimi hlavami, oblietajúc Auguille Wert. Zrejme kohosi hľadájú...

Štyridsaťpäť minút, plánovaných na náš pobyt na vrchole, uplynulo veľmi rýchlo. K slučkám na vrcholovej skobe pribudla aj naša, československá.

xxx

Zlanujeme. Všetko išlo hladko okrem toho, že raz som si zahral ping-pong s kame-

ňom veľkým ako päť. Zhodil ho Radovan nešťastnou náhodou a len-len že stačil zavolať: pozor! Zachytil som kameň do dlane ľavej ruky nad vlastnou hlavou a odrazil som ho do hlčky podo mnou. Nebol veľký, ale narobil toľko hrmotu, ako keby sa zvalila celá stena. Vtedy pre zmenu zbledol Radovan. Nepovedal ani slova, no cítil som, že mu láskavé slovo ostalo na jazyku.

Veselost znova vzbudili moje rešastné nohavice, ktoré nezachránili ani moja krajčírka zručnosť. Povolili načisto, tých tristo metrov zlanovania ich dorazilo.

Zostupovali sme, kým bolo vidno, tma nás zastihla v kuloári. Našli sme si nevelkú plošinku pod previsom, dobre sme sa zaskobovali a priviazali, preobliekli sme si teplú bielizeň, priviazali baganče, zajedli sme si, obliekli páperové vesty a vliezli do Zdiarskeho vaku. Spali sme, keď sa to dá spaním nazvať, lebo nad hlavami nám celú noc hrmeli kamene, rozbíjali sa o náš nevelký previs a s temným hukotom mizli v hlčke. Vstávali sme o pol piatej a pustili sme sa hneď na ďalšiu cestu. Ešte raz nám kamene narobili galibu. Ja som bol práve na lane a Radovan dolu podo mnou. Hore sa odtrhlo niekoľko kameňov a leteli priamo na nás. Odhúpol som sa bokom, vyhol som sa pomerne šťastlivo tomuto vodopádu. Radovan bol na tom horšie, položil si plecniak na hlavu, pritúlil sa k stene a cdovzdal sa na milost i nemilosť. Skončilo sa to však tiež dobre, Petit Dru sa k nám správala gavaliersky.

Konečne sme na ľadovci!

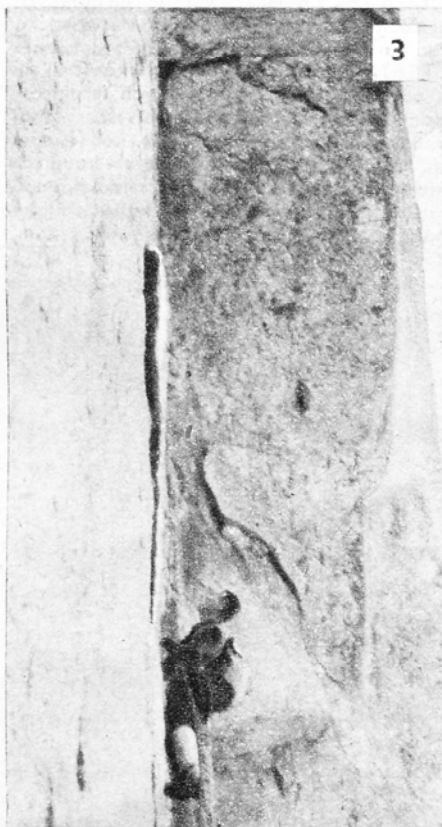
Krátky pochod a sme v neobhospodarovanej chate. Pijeme čaj, ktorý nám navarili neznámi predchodcovia, a zapisujeme do knihy výstupov prvé tohorodné prelezenie severnej steny veže Dru. Prví Českoslováci na Petit Dru!

Či máme radosť? Len aby sme neskrotli pod stenou Grand Jorass...

Teraz rýchlo pobrať veci a čím skôr späť do nášho stanu. Sme hladní! Ideme jesť!

Snímky: AUTOR

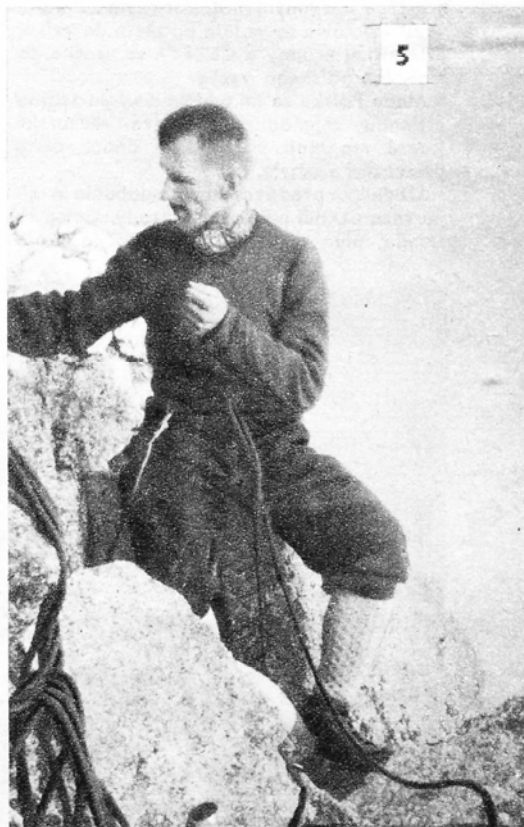
(Pokračovanie v budúcom čísle.)

Prvé metre v Lambertovej štrbine.

Obed na plošinke veľkej ani nie celý štvorcový meter...

Zaslúžilý majster športu Radovan Kuchař na vrchole Petit Dru.